

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ambrosius Calepi||nus Bergomates: professor de||uotus
ordinis Eremitarum sancti Au||gustini: Dictionum
latinarum e greco || pariter diriuantiu[m]:
earu[n]de[m]q[ue] interpre||tationu[m] collector ...**

Calepino, Ambrogio

[Wien], 1512

VD16 VD16 C 227

J Ante L

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97871)

3 Ante 2

Insula in mari thulco distans a contineti decem milibus passuum. De qua Plin. refert hoc esse verum quod in aliis regionibus effossis metallis terrae sunt vacuae: apud Ithac sublatam renascuntur: et rursum de eisdem locis effodiuntur. De qua Virg. lib. 4. Insula in exhaulis caelidum generosa metallis.

Ille cum emphasi dicitur eminentis. Terent. in an. Hic ille est. Sic dicitur: Brebyas ille caritinus. Aliqui ponitur ad maiorem expressionem. Virg. Ille ego qui quodam graecum modulatur aena carmen. Aliqui ponit per is: ut apud apostolum. Non qui seipsum commendat ille probatus est. Aliqui pro adverbio loci. Virg. Illi mea tristitia fata. Dege nereum neoptolemi narrare memeto. I. illic. Aliqui pro ibi. Terent. in Phormio. Dum sedemus ille interuenit. Vide etiam in dictione is.

Ille per simplex significat id quod in summa parte collocatum est in homine: et colon graece dicitur. Unde colici dolores in crassioribus intestinis.

Ilia organum sive pars a parte qua graeci ab inanitate κέρας vocant: quod si facida sit: etiam λαρυγγία vocant. Cel. li. iij. Ipsa illa inter coras et pubem in imo ventre posita sunt. Lactes sunt graciliora intestina quae tria sunt: Tenue: Sciuum: Durum: Id quod tenuius dicitur: Harro illa sive hiram vocant. Sed hoc de illo interioribus intelligitur quae sunt arteriae quaedam. Plin. lib. x. Inter eas et alium arteriam ad pubem redentes sunt quae illa appellantur. Sed exterior illa latius patet. Nam ea pars quae maxime respiratio in lateribus coarctat: hoc nomine comprehendit. Perfit. Illa subter coarctum vulvum habet: sed lato baltheo auro pergit. Et est hoc nomen tam secundum quae tertie declinationis: Cel. lib. iij. Deinde super rectum intestinum pergressa illis femine latera sua conuertit. Iuue. Dis frater ab ipso libere. Ad illis illius dicitur quod illorum dolore laborat qui a graecis lagononponon qui est alius quam laterum: hoc est pleuritis.

Ilia dicitur et Romuli et Remi mater.

Ilia ab ina fit quoque nomen (ut est apud festum) tenuissima pars rei sine pellicula significat. Char. scribit hanc esse farcinis genus ab hilo dicta. i. re minima.

Ileos graece est leon morbus gracilioris intestini. Unde illo si qui laborat eo morbo.

Iliu regio Diuina fuit quae et troia a nomine regionis minoris a se cognosci ab illo trois regi filio: dicta est etiam ilios. Duid. li. iij. meta. Postquam alta cremata est illi: ois: et danaas pauperum per gamma stamas.

Ilias adis. Homeri opus clarissimum. Iliade troiana dicitur.

Iliaceus a. um. pe. cor. quod est ex ilio: et proprie iliacus quod in ilio natus est. Illi est quod alibi ornis in ilio negociat. Et illiacus: qui ex illis laborat quod et iliosus vocat.

Ilion: nomen proprium filii Diuina.

Ilioncus nomen proprium viri troiani apud Virg.

Illex generis cois: quod sine lege vel extra legem viuit. Plau. in Persa. Impure inhoneste viuit illex.

Ilex ilicis per simplex l: et generis est arboris genus. Virg. Talis erat species auri frondentis opaca Illex sic leui crepitabat bractea vento.

Iliceus a. um. quod est materia ex ilice. Sta. lib. vi. the. Omnis iliceus trahes metuedag succo.

Ilicus sive ilignus a. um. id est quod iliceus. Terent. in adel. Ecce illos ilignis pedibus faciedos.

Ilberis: ciuitas punice narbonensis: ut Plin. et Poppo. scribit. Hanc quaedam esse aiunt quae nunc Gianara dicitur: longe clarissima vrbium occidentis crepta nouiter mauritanis regionibus auspiciis regum hispaniae.

Illatebo as. pe. cor. quod si intus abscondo. Cecil. Arma plerumque abiciunt atque inermes illatebant sese.

Illatabile: quod non est lectum. Vir. lib. iij. Illinc drepanti me potius et illethalis ora accidit.

Ilaudatus dicitur qui ne noari quidem dignus est: hoc est illaudabilis: nec vniquam noianus: cum sit omnium pessimus. Sicut quondam a cois consilio asse decretum fuit: uti nomen eius quod templum Diane Ephesi incendit: ne quis villo tempore no minaret: ita hoc verbum illaudati idoneum est ad exprimentum dam sceleratissimi hominis detestationem. Vir. Quis autem eurista durus. Aut illaudati nescit busiridis aras: Et est participium pro noie: ut sit illaudabilis: non qui laudatur non sit: sed quasi laudari non meruit: ut est libro. vii. aen. Diues inaccessos vbi solis filia lucos pro inaccessibiles: non ad quos nullus accessit: sed ad quos nullus accedere debeat.

Illicio is. pe. cor. attraho et quasi inescor: et in et iacio. Terent. in An. Tunc hic boies adolecetos impitos rerum educatos libere in fraude illicis. Unde illectus attractus inuitatus. Cic. li. iij. cul. Tibido ad id quod videtur bonum illectus et inflamata rapiat. Alio illectu dicitur non lectum. Duid. Illectus remittat.

Illecto as: frequenter illicio. Aug. Quos ad petas illectant. Illicium ab illiciendo dicitur pro incitamento. Vir. li. iij. Et si trahuntur sunt apes apistrot pericadum quod illicium hoc illic.

Illiricis generis omnis ab illico id est quod illectum: ut illic animi venus et illices oculi apud Apuleium quod incitent et attrahant.

Illecetia pe. cor. dicitur sunt blandiciae ab illiciendo: ut sunt diuitiae voluptates quae animi attrahunt ad ea complectenda. Am. Tunc dulcis illecetia stantem quos mulcet animi. Aug. li. ij. con. Tunc haec qua viuimus habet illecetiam propter quaedam modum decoris sui et conuenientiam cum his hominibus in finis pulchris. Hinc illecetiosus a. um. quod blandimentis hominem allicit. Idem ibi: Arbores erat pyrus in vicinia vineae nostrae pomis onusta: nec forma: nec sapore illecetiosus.

Illicet pe. cor. per sincopa dicitur est quasi ire licet veluti iam finis rei sit: sicut actus est. Plau. Illicet hoc curato famio. Quis etiam ponit pro statim. Virg. Illi certignis edax summa ad fastigia tecti Coluit.

Illico. pe. cor. aduerbium est: et proprie significat in eo loco. Rem. Et quod ires nesciebant illico manserunt. Terent. in adel. Oiose nunc iam illico conesse. Do. Illico modo locum non tempus significat. Dicitur etiam ponit pro statim. Plau. Illico hic ante ostium eramus.

Illegaliter apud veteres dicebat factum si quis excessisset omne genus maleficum. Terent. in adel. Factum a vobis duriter et imisericorditer: ac etiam (si dicendum est est magis aperte) illegaliter.

Ilibat participium significat non taceat: Quis ilibo non legat.

Illido is. si. sum. pe. produ. impello. Tale. mari. lib. i. Coactis locrenibus ex thesauro eius magna illi pecunia dare cum onustus nefaria preda nauigaret vi subire tepestantis tota cum classe vicinus Idem litortibus illius est. i. intus vel valde fractus.

Illudo is. pe. pro. derideo. Et dicimus: illudo tibi illudo te: et illudo in te. i. insulto. Virg. Aut qui sopitos ludunt infomnia sensus. Idem: Certatim illudere capto. Terent. in An. Adeo videmur vobis esse idonei: in quibus sic illudatis. Significat interdum per ludam noceo. Virg. Meum varie illudant pestes. Interdum vituperum et graue contumelia infero. Lact. lib. vi. Quibus non sufficit serus a deo datus nisi etiam suus serum profano ac perulenter illudant.

Illuues. vide in dictione alluuo.

Illinio is. valde seu suplimo inungo. Col. lib. vii. Dicitur dicitur medicamento defricat et illinit: sed si ex toto propter ceruicis tumorem iugum recuset paucis diebus redies ab ope danda est tunc ceruicis quae frigida defricanda et spuma argentea illinenda est. i. inungenda.

Illino is. pe. cor. illeui illitum tertie coniugationis significat in: sive vehementer inungo inpergo maculo. Unde sit illit a. um. pe. cor. Vir. Illita tela dol. nec marce.

comin⁹ vsq³ Ausa pati vir⁹. Lini. li. ii. Ita in vadis
 b. strates frumcti acruos sedisse illitos limo ferit.
 Illuceo es. penul. pro. z illucesco. Vide infra in dicio/
 ne Luceo es.
 Illustris: clarus/nobilis/noticie em no meriti nome est.
 Unde illustres viri z illustres meretrices. Col. li. j.
 Balnearia occidenti estuo aduertant vt sint post ea
 z vsq³ in vesperu illustria. i. clara.
 Illustro as. illumino/ cognitu reddo/ seu famatum red/
 do. Cice. in plogo libri Tusculanaru. Hoc mihi lati
 nis litteris illustrada putauit. Idē Lenculo. Illustrat
 bit mihi crede tua amplitudine homini iniuria. Col. li.
 j. Cunctis Galuberrimū subterraneū ergastulū plu
 rimis z his angustis illustratū fenestris.
 Illius/nome amnis i atica regione missis dicat q³ illi/
 sidas vocat. Papi. Ditis z furis cosecrauit anfra/
 ctu riparu in curuis illis seu bonos fluuio stygiae
 lustrare seueris Eumenides perhibet aquis.
 Illiria siue illiris illiria ve regio Epiri cōtermina pro/
 pinqua Italie ab Illyrio: vt Appianus inquit Do/
 liphem filio: siue vt Eustathio placet Cadmi filio pe
 noiata. Hui⁹ fines sit latissimi. Hinc italia: illic Ser
 mania: inde Dacedonia/ tbracia z epiru hñs. Hinc
 Adriaticū sinū q³ colpb⁹ sin⁹ Genetię appellat. In
 de Danubiū flumen. Proper. An tibi sum gelida vi
 lio: illiria. In ea sunt ciuitates Iadae/ Epidaurus/
 nūc Ragusa/ Salonia z alię multę. Hinc illiric⁹ a.
 um. Hoza. li. car. Illiricus comes obruit vndis.

Ante M

Imago pprie dicitur cui⁹ generatio ē p imitatione. An filio
 dicitur imago patris: q³ est illi p oia equal filius z ab illo:
 q³ tria requirunt ad pfectā imaginis rationē. Ponit
 tñ qñs pro quacūq³ similitudine. Virg. O mihi sola
 mei sup alyanactis imago. Eten⁹ similitudo dicitur q³ imi
 ratio. Nam vt inq³ Varro ab imitatione deducit et
 p allusione ad aliud dicit Echo imago vocis. Hoza. li.
 j. car. Jocosa nomen imago. Aliqñ ponit p vagina/
 q³ veluti imago sit ei⁹ rei quā claudit. Vir. li. vii. Cur
 uā seruās sub imagine falce. Rhetores imaginē vo
 cant quāda orationis figurā cum res nō gesta indi
 catur: sed vt gesta sit ostēditur: vt est illud: Ipse infā
 matius scelere ac furore in foris venit. Ardebat ocu
 litoro et ore crudelitas emicabat.
 Imaginacula dimi. parua imago.
 Imaginosus a. um. in quo sunt plures imagines. Unde
 speculū imaginofum a Catullo dicitur ab imaginib⁹ que
 in speculo numerose videntur.
 Imaginarius a. um. qd³ distinguit a vero: z solū in ima
 ginatione fit/ non re. Dicitur de diuersis leparū ge
 neribus. Alius imaginarius legis opus quāsi sub ve
 ritatis colore depingit. Alius corpus ipsius verita
 tis declarauit.
 Imaginariū dicitur qui ferebant signa militaria: in q³
 bus imperatorum imagines erant.
 Imagino as/ imagines facio seu respicito. Bel. lib. xv.
 Ut speculū in loco certo positū nihil imaginat: alioz
 sum translātū facit imagines.
 Imaginoz signū car rei alicuius q³ facta est vel fieri pos
 sit: etiā q³ fieri non possit similitudinē mēte cōcipio. Au
 gu. lib. iiii. confē. Et imaginabar formas corporeas.
 Hinc imaginatio p hmoi cōceptu. Imaginabile/ qd³
 mente concipi potest.
 Imbellis z hoc imbelles qd³ nihil bellicū sonat. Hoza. li.
 car. Imbelli carmie diuides. Proprie tñ imbelles ca
 piunt p timido ignaui/ infirmo q³ bello minime apto.
 Quod li. beroidū. Tres sum⁹ imbelles numero sine
 virio: Troz/ Aetrefq³/ senex thelemaculq³ puer.
 Imbellia imbellie: quāsi inertia non habens belli scien
 tiā. Macrobius lib. iij. saturnalius. Tūc pen⁹ eludēs

ignauā/ imbelliamq³ militū eius pretiose armatorū
 Plane inquit satis cō credo romanis hęc: z flauari/
 sum sint.
 Imbecillus z hoc imbecille z imbecillus imbecilla im
 becilla: ex in z bacillū/ q³ baculo indigens/ ponit p
 debili: vnde imbecillitas.
 Imber generis masculini in ablatiuo imbre vel imbrū.
 Virg. Et vctis pulsatus z imbrū. Et autē imber vt
 Apul. lib. de mundo inquit agnē aquarū largius ex
 concretis effusum nubibus. Imbus vero repenti
 mor: z vehemētiore pluuia. Et quāto est improuisoz
 tanto est pcpitator: z breuiore astringit casu. Et nō
 solū celestiu agmen aquarū: sed etiā omne humorem
 aqueū significat. Virg. Accipit inimicum imbrē.
 Lucre. Ex igni terraq³ anime nascitur z imbrū. Sū
 tñ q³ hoc nome cū h z ypsilo scribāt. Alij cū b z i latio
 no: vt supra in dictione byems. Sed eius cōposita p i
 scribi debere facile demonstrat: vt septeberi october
 z cetera. Sed vt puro grece nesciūt o. u. h. p. o. o. em ab
 illis de: noia dō grece in p. o. o. latine in rus vt in er cō
 uertuntur vt Alexander z alexand⁹. Leander z leand⁹.
 Mō ergo est Metathesis cū vmbria dicit.
 Imbrifer penul. cor. qui imbrēs. i. aquas fert. An Hy/
 lus a poetis imbrifer dicitur.
 Imbrer imbricis penul. cor. canale curuū atq³ obtor/
 tum quod in tecto ponit: vt per id desinat aqua. Di
 ctus q³ imbrē recipiat: Pontus tamen quādoq³ p to
 cō tecto. Plau. Fregisti imbrices esse quadras
 formaces cocitiles ex acerate cretaceoz cōfectas: ad
 tectū scandulare feriatim tegendū munimentoz ac
 cōmodo imbribus arcendis: a quibus amolēdis im
 brices dici videntur.
 Imbricium/ idem quod imbrer. Dartialis. Cum sine
 crura tibi similis que cornua lunt: Imbricio poteris
 ferte lauare pedes
 Imbricosus a. um. scaber ad modū imbricis.
 Imbrico pe. cor. in modū imbricis factio z quāsi imbrici
 bus tego. Pl. Superne em imbricatis flexibilib⁹ ver
 rebz. Sidonius. Tegulis imbricarēt. Imbricatū.
 Vir. lib. ii. Tident intelligere morē vinculis den
 ticularis peccatim deuinctū. Incerta dō cements
 alia sup alia sedentia inter se imbricata: nō speciosas
 sed firmiorez q³ reticulata stant structurā.
 Imberbis z hoc imberbe z imberbus a. um. qd³ non est
 barbātū. Unde imberbes iuuenes dixit. Et. pro do/
 mo sua: Que maior calumnia est/ q³ inuenire imber/
 bem iuuenem?
 Imbibo is. pen. cor. infumo/ intus cōcipio. Cice. in ver.
 Nisi de vobis malā opinionē imbibisset.
 Imbuo is. bui. butū. inficio seu imergo. Col. lib. x. Qui
 bus liquoribus mudā lanā imbuiere oportebit vt in
 sistentes apes quāsi per syphonē succū euocēt. Per
 trālationē imbuiere sumē pro initiare/ inlituere/ eru
 dire. Et plerūq³ ablatiuo post accusatiuū constructur
 siue quid intingat aut inficiat: siue quoquo mō infu
 gatur. Unde imbutū litteris/ imbutū bonis morib⁹
 dicimus peditū z ornātū ac perfusum. Imbutū vi
 tīs: hoc est inquinatū. Sal. Auaricia pecunij studiū
 habet quā nemo sapiens cōcipiunt ea quāsi malis ve
 nentis imbuta corp⁹/ animūq³ virilē effeminat. Cice.
 lib. j. offi. Plerūq³ autē parentis pceptis imbuti ad
 corū cōsuetudinē morēq³ deducuntur. Aug. li. j. cō.
 Quid autē erat caulz/ cur grecae litteras oderat: qui
 bus puerulus imbuēbar/ ne nunc quidē mihi satis ex
 ploratum est. Bel. Farnā fermento imbutū. i. condī
 tam. Aliquādo sine ablatiuo. Caro de re rustica. Do
 lia olearia noua sic imbuta: amurca impleto. i. infici
 to vel illinito. Virg. Sepe tener poltrās. ad. ouilb⁹
 imbuet agnus. i. insperget.